

VÁCZI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Előfizetési ára: Egész évre 12 kor.,
félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.

Egyes szám ára 24 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

KONCZ JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesegyház-tér 7. szám.

Megjelenik minden csütörtökön.

Nyilt-tér sora 60 fillér.

Hirdetések árszabály szerint.

A becsület.

Sokszor halljuk az életben tanult emberektől, hogy a kereszténység hanyatlik, hogy befolyása a legtöbb országban napról-napra csökken, hogy tehát teljes elenyészése okvetlenül be fog állani s helyébe fog azután lépni egy más, megtisztult vallás, vagy talán épen semmi vallás. Szerintök ma már a tudomány állítólag kiderítette, hogy az élet eseményei bizonyos szükségszerűséggel, statisztikai számarány szerint következnek egymás után, anélkül, hogy azokon bárki is változtathatna. Az Istent hirdető keresztény eszmék tehát az élet jelenlegi magaslathoz képest elmaradott álláspontnak tekinthetők, az emberiség nyúgai, melyek az emberi szellem tehetségeinek kifejlődését csak akadályozzák s épen azért az eddigi alap lerombolandó (szocialisták); az eddigi erkölcsstan pedig, mely a jót Istenre való tekintetből — mivel az Neki kedves — parancsolta, a rosszat pedig — mivel az az Ő megsértése — tiltotta: helyettesítendő egy újabb morállal.

A tudomány emez állítólagos fölfedezését és bizonykodását egyesek kézpénznek és valóságnak nézve s a végkövetkeztetésen örülve csakhamar meg is kezdték a tanulmányozást, hogy vajjon mivel lehetne pótolni a már nem sokára köd gyanánt szétfoszló vallást. És De Vigny sietett tudatni a világgal, hogy ő már fölfedezte az élet erényét, mely a délibábként tovatűnő vallást pótolni fogja s ez a *becsület*. „Az erénynek, úgy mond, úgy amint van, tiszteletét különféle kép magyarázták, de soha kétségbe nem vonták. Férfias vallás az, symbolum és képek, dogmák és szertartások nélkül. . . A mai kor emberei minden dolog felett kételkednek és gúnyolódnak ez egyszer kivéve. Nevének említésére mindenki elkomolyodik. . . A legtisztább vallás új alakulásaiban ne kockáztassa meg megtagadni vagy elfojtani a becsület érzelmét, mely virraszt bennünk, mint elpusztult templomban az utolsó lámpa fény.” (Servitude et Grandeur militaires.)

Minő képzelődés! A medvét még meg sem fogta s már alkudozik bőrére; a

vallást még el sem temette és már mint elhantoltról beszél, sőt már pótlásáról gondoskodik. De nem valami szerencsésen. Mert azt hirdetni az embereknek, hogy nincs Isten, nincs égből adományozott és követelt hit, — s mégis követelni tőlük, hogy hivek, igazmondók, erényesek, állhatatosak: becsületesek legyenek, annyit tesz, mint egy épületnek alapjait lerontani és mégis követelni, hogy az épület a levegőben megálljon. Isten és vallás nélkül a becsület nem elég! Hogyan kívánhatunk becsületességet, ha nem hatja át egész valónkat az a szent tudat, hogy bármily titokban teszünk is valamit, *egy* előtt, a Mindenható Isten előtt nem titkolhatjuk? Ha nem lebeg előttünk az a tudat, hogy Isten még legtitikosabb tetteinket is látja s egykor kérdőre fog vonni bennünket? Valóban fölséges dolog a becsület s mindenki kénytelen előtte meghajolni, ha szentélye az a lelkiismeret, hol Isten honol, — de Isten, lelkiismeret nélkül csak sápadt, fonnyadt virág, minő a romokon nő. A hit alapja a becsületességnek épen úgy, mint a világosság és melegség alapja az életnek. Hit, vallás nélkül nincs becsület, mert épen a vallás irányítja az embert, hogy ha becsületes akar lenni, miként éljen és cselekedjék. A hit adja meg a humánus gondolkozást, a tiszta érzelmek, a nemes elhatározások, a hősi lemondások, a hűség és szeretet lelkét és alapját és ami fő: a lelkiismeretességet kötelességeink teljesítésében, amik nélkül becsületességről szó sem lehet.

Épen ezért beszéljen a világ akármit, képzeljenek a tudósok bármily merészeket; vallásos érzelem nélkül kötelességet, munkáját mindenki csak a saját önérdéktől vezetve fogja végezni s azontúl meg fog szűnni a kötelesség érzete. Ha nincs magasabb bíró, ki őt meg fogja jutalmazni vagy büntetni még legtitikosabb tetteiért is, az ember mindig arra gondol: hogyan érje el magán célját. Lelkiismeretesség? — nem lesz! Önfeláldozás? — ábránd! Pedig a társadalmat egyedül az erény, munka, rend, önmegtagadás és áldozat

éltetik, de mindennek a lelkiismeret az alapja. Lelkiismeret nélkül nincs erény, nincs becsületes munka, nincs rend, nincs hűség és törvénybetartás, mert lelkiismeret nélkül az ember csak azt nézi: vajjon látják-e, amit tesz, vagy nem; csak a becsület külső megőrzésére ügyel, enélkül csak a saját érdekét keresi mindenben, a közérdekre ügyet sem vet, s a társadalom szétforgácsolódik és hasonló lesz a kőhalmazhoz, melyet mi sem tart össze. Így a társadalom az érdekek küzdőterévé aljasul, hol az egyén nem engedelmeskedik, hanem meghunyászkodik s mi még veszedelmesebb: számít; kiszámítja, mi hasznot hozhat az engedelmesség és mi kár származhatik az engedetlenségből. Az állambatalom még látszólag fentartja a külrendet, amennyire rendőrei és detektívjei által képes, — de belsőleg bomladozik a társadalmi rend, pusztul a társadalom. Nem is csoda! Hiszen minden ember mellé detektívet nem állíthat, ki őt legtitikosabb üzemeiben is ellenőrizze, a vallást és lelkiismeretet pedig elfojtotta, ami egyedül volna képes az embert ellenőrizni és korrekt úton vezetni. Nem villámcsapás dönti meg a társadalmat, miként a tölgyet, hanem lappangó féreg: a magánérdek hajhászása emészti meg, mely titkon rágódik belsejében és lassan, de biztosan készíti elő romlását.

Hány eset van arra az életben, hogy valaki lop, sikkaszt, gyilkol, jó barátját, sőt hitvestársát megcsalja, de ügyesen: titokban és mégis becsületes embernek tartják. Igen, a becsületről szóló tan szép külszint teremt a társadalomnak, de e szép külszín alatt titkos rothadás lappang, mint azt maga De Vigny is elismerte, midőn az Istent és lelkiismeretet kizáró becsületre épített társadalom képét a következő képben rajzolta meg: „Gyakran látunk valamely patak partján az idő által mélyen megrongált fát; törzsén széles odú tátong, belseje korhadt; alig van benne egyéb egy kis podvánál; de kérge még él, a nedvet még felvezetheti és a vén fa minden évben új lombkoronát hajt, mint ifjúsága szép napjaiban; még

büszkén áll és nem egy viharra képes dacolni. Ez hí képe a nemzetnek, melyet még a becsületkérdés tart fenn, miután a valóság és erény visszavonultak* (La France nouvelle p. 360.) — Tehát belül rohadás, kívül azonban még erős kéreg, ez a becsületre alapított társadalom képe. Még büszkén állni látjuk, de e látszat csal bennünket. Korántsem áll az már oly büszkén, hiszen belül már nincsen tartalom, nincs erő. Mindez csak látszat. A társadalom még él, de senyved, teng, mint a száraz heptikás ember, ki jár-kelel még, de már belsejében hordja a sorvasztó betegséget, míg végre a hideg őszi szél által megsárgított falevelekkel ő is megválik az élettől s pihenni tér . . .

Nagy István.

Tények és gondolatok.

Magyarok! Mikor legközelebb előfizettek újságjaitokra, írjátok meg, hogy csak úgy fogadjátok el azt jövőre, ha magyar papirosra lesz nyomtatva, mert mégis szégyen, hogy csak egy év alatt 1904-ben 5 millió 331 ezer K értékű osztrák újságpapírost fogyasztottunk el!

Férfiak! 1904-ben 860 ezer K értékű osztrák eredetű felszerelt férfi szalmakalapot használtak el. Ugyanezen évben, ugyanilyen fajta cikkből, 1 millió 44 ezer korona értékűt kellett idegenbe vinnünk! Próbáljátok meg e nyáron mellőzni az osztrák szalmakalapot.

Egy év múltán beszámolunk az — eredményről.

Gyapjú és pamutszövetért összesen 73¹/₂ milliót adtunk ki az országból az 1906. évben. Azt hisszük, nem egy-két fillér ez a néhány millió.

Élesztőből, melylyel kenyereinket sütjük, 573 ezer korona kivitelünkkel szemben behozata-

lunk 2 millió 118 ezer korona. A kenyérbe való élesztőért két milliónál többet adunk a németnek. — Ne legyünk oly éhietlenek! Legalább élesztőért ne szoruljunk az osztrákra.

A magyar csizma recseg. De szégyenletében recseg, hogy évenként 16 millió koronát adunk magyar csizmáért az — osztráknak.

Évenként 18 millió értékű festéket hozatunk külföldről. Miért? Azért, hogy:

„Fessük zászlóinkat fekete-pirosra,

Mert gyász és vér lesz a magyar nemzet sorsa!”

A nagypipájú magyar nemzet 1904-ben „seimcezi agyagpipáért” 325 ezer koronát adott Ausztriának. Hát még agyagpipát se tudnánk csinálni?

Évenként 5 meg ¹/₂ millió korona pókháló csipkéért megy Magyarországból Ausztriába.

Magyar lányok! Azt hiszitek, hogy szebbek, tetszetősebbek vagytok előttünk, ha osztrák csipkével díszítitek ruháitokat? Tévedtek! Jelszavatok ez legyen: inkább semmi dísz, mint osztrák csipke.

Csak olyan lámpát vásároljunk, mely az „Első magyar lámpaarugyár” jegyével van ellátva.

A multban az osztráknak egyetlen egy év alatt majdnem másfél millió koronát adtunk lámpáért.

1905-ben kivándorolt 254,304 lélek. Ugyan-ebben az évben kész felső ruháért 13 milliót adtunk az osztráknak. Hej! hány munkás családot lehetett volna a kiküldött milliókkal megmenteni a magyar hazának.

Magyar férfiak! Ugye arczotokba szökken a vér, ha megtudjátok, hogy csak egy év leforgása alatt 12 millió korona értékű fehéreneműt vettetek az osztráktól.

Vas és vasárúkból behoztunk Ausztriából 60,998,600 korona értékűt. Ezzel szemben kivitelünk 30,955,000 korona. A két szám mérlegelésénél a mérleg csak 30 millióval billen az osztrák hasznára.

Magyar asztalosok ne legyetek gyilkosai magyar iparos társaitoknak. Mit gondoltok, hány

magyar iparosnak esett ki szájából a kenyér, mikor lakkfirnajszer és olajfirnajszer majd 3 millió koronát juttattatok Ausztriának.

Aluszekőny a magyar! Hát hisz ez nem csoda! Két millió korona értékű mákot hozat a külföldről.

Mit érdemelnek azok, kik csak egy év alatt 8 millió korona értékű osztrák finomított cukrot fogyasztottak el? feleljenek erre ők maguk.

*

Nemzeti szellem nélkül állam fenn nem maradhat, így a közintézményekben valamennyiben élnie, lobognia kell ez isteni lángnak, vagy el kell vesznie az államnak.

A nemzetköziség egyszerre támadja meg a hazát, a családot, az egyén jogát, a vagyont s vele a legnemesebb ideálokat, melyek vezették s vezetni fogják a haladás utain az emberiséget.

Mit kiált a tulipán szüntelen fülünkbe?

Adjatok munkát!

Adjatok kenyeret!

Adjatok megélhetést a magyar munkásoknak, a magyar iparosoknak!

Miért vándorol ki a nép?

Mert a bevándorló sőpredék kiveszi a kenyeret a szájából.

Minden magyar honpolgár magyar iparostól szerezzze be szükségletét.

Csak honi terméket használjunk.

Hazaárulás, ha a magyaripar fellendítésének eszméjét újra bukni engedjük.

Ne legyen tavaszi hó az iparpártolás, amely pillanat alatt elolvad! Tartós csendes eső legyen, melyet magába szí a föld szomjas keble.

A magyar embernek nemcsak szívvel, de tettekkel is kell szeretnie hazáját.

Érezzük magunkat egy nagy családnak, amelyik a kizsákmányoló osztrákoktól többé nem vásárol, hanem minden szükségletét Magyarország munkás népének kezéből szerzi be.

Mindenütt és mindenben legyünk erős sovi-

T Á R C Z A.

Boldog sebesült.

Megsebezted, Szűz Nagyasszony,
Szívemet,
S vérző szívem szűz szivednek
Hive lett!
S bár szívemben ég, sajogva
Ég e seb,
Mégis-mégis száz gyönyörnél
Édesebb . . .

Megsebezve zsámolyodnál
Lerogyok,
Szóina ajkam, óh de nem bír,
Csak gagyog . . .
Csak gagyogja, mint a gyermek,
Hogy szeret,
S itt szeretne élni, halni
Teveled.

Itt szeretnék élni véled
Egymagam,
S ábrándozni szépségedről
Boldogan . . .
Várni, lesni szent kegyelmed
Harmatát,
Mely szívemnek mind a sirig
Nyugtót ad.

Itt nem jár a vészbe döntő
Zivatar,
Mert jószágod tőle védve
Eltakar;

Nem kacsint rám csalfa képek
Fénye sem,
Mert te védesz, Szűz Nagyasszony,
Édesem!

Óh fogadd el, édes Anyám,
Szívemet,
Főljánlom mindörökre
Azt neked . . .
Dobbanása, lüktetése,
Sóhaja,
Légyen áldás szent nevedre
Jó Anya! . . .

Szalay Mátyás.

Egy váczi fiú a tuniszi bey szolgálatában.

Visszaemlékezések az emigrációban töltött élményeimből.
Irtá: CSIK-VOLE CZ SÁNDOR.

Sanyarú időkét élt a nemzet a szabadságharc leveretése után. Alkotmányától, jogaitól megfosztva sanyalódott az osztrák abszolút uralom alatt. A szabad cselekvés és gondolkodás békóba volt verve.

De a nemzet türelemmel viselte sorsát, reménykedve, hogy jobbra fordul.

Mikor már tíz esztendeje nyögött az ország a hódító igája alatt már-már a reményt is feladva, egyszerre váratlanul ütött a leszámolás órája. Olaszország, mely hasonló sorsra volt kárthatva, széttepte a bilincseket, hadat üzent Ausztriának. 1859-ben megindult az osztrákok ellen a francia-olasz hadjárat. Már

az első, a magentai ütközet után el volt döntve a háború sorsa, az egyesült olasz-francia hadak győzedelmeskedve nyomultak előre.

Magyarországon felcsillant a felszabadulás reménycsillaga.

Kossuth ismét feltűnt. Viktor Emánuel olasz király késznek nyilatkozott Kossuth felhívására a magyar ügyet támogatni. Kossuth Cavourhoz, a nagy olasz államférfiúhoz nyilatkozatot küldött, melyben felsorolta a feltételeket, melyek mellett az olasz kormány a magyar nemzet segítségére számíthat.

Főpontja a feltételnek Magyarország függetlenségének kivása volt; de hogy Magyarország felkelésére addig, míg a szövetséges hatalmak fegyveres ereje nem jelenik meg a magyar földön, semminemű kísérlet ne tétessék.

Cavour mindenbe beleegyezett, megengedvén, hogy Piemontban a magyar légió megalakíttassék s hogy kellő mennyiségű hadiszerrel legyen ellátva.

Megkezdődött a magyar légió szervezése. Az első kétezer legionista a magentai ütközet után került össze. Ezek francia fogságba került magyar hadfiak voltak s a légió ügynökei felszólítására léptek a légióhoz. Volt ezenfelül néhány 48-as menekült honvéd, s 200—300 magyar ifjú; ezek a háború kitörése előtt kerültek Olaszországba.

Itthon az országban hire kerekedett Kossuth tervének. A haza felszabadul, Kossuth jön! Ez lelkesítette a nemzetet. Az ifjak lelkesülve várták a pillanatot, hogy Kossuth felhívását követve, a felszabadítás zászlója alá sorakozzanak . . .

niszták, mert csak így építhetjük fel a magyar nemzeti államot.

Mikor lesz önálló magyar vámterület?

Amikor a magyar iparpártolás nagy gondolata teljesen átköltözött a magyar szívekbe.

Addig soha!

Nem elég csak szóval büszkélkedni magyarságunk mellett, hanem kitartó munkával és szorgalommal meg kell teremteni Magyarország gazdasági nagyságát, hogy legyen valami, amire valóban büszkék lehetünk.

Iparpolitika rejtezik a tulipán kelyhében. Méztartalmát csak a hazai munkaerőnek akarja adni ez a virág, s a mézéhez darázsok ez a politika nem tetszik!

Miben nyilvánul meg a valódi magyar érzés?

A magyarságnak, a magyar földnek, a magyar terméknek, a magyar munkának szeretetében, támogatásában, pártolásában!

Amíg mi kifeszített mellel kiabálunk a magyar iparpártolás mellett, az ausztriai szomszéd nevet magában és így okoskodik: csak dühöngj, jó magyarom! Úgy is az lesz a vége, hogy tölem vásárolsz.

Nem elég tulipán kertet alakítani. Öntözgetni szorgalmasan a magyar iparpártolás virágait: ez a fő és szent kötelesség.

Az igaz hazafi tettel igazolja, hogy mindabban, amit akar, magyar dolgot akar, ami pénzt kiad magyar földön: magyar embernek, magyar munkáért adja.

Csüggedni nem szabad, hanem a felemelt zászlót, amelyiken a tulipán szent jegye van, ki kell, hogy tűzzük arra a bástyafalra, amelyik a mi iparunk nagyságát és dicsőségét hirdeti.

Az állam iparpártoló tevékenysége mindaddig egyoldalú lesz, míg nem sorakozik melléje a társadalom komoly iparpártolása, mert ennek a keftőnek egymással párhuzamosan, egymást kiegészítve kell haladnia.

A magyar ipar nevelésére, fejlesztésére, a magyar gazdaságnak s függetlenségnek megteremtésére még lépést sem tettünk, csak hangot adtunk.

Én azon válságos idők előtt végeztem középiskolai tanulmányaimat s érettségi vizsgát téve, pályaválasztás előtt álltam. Pap vagy tanár akartam lenni. Magyar embernek azon időben nem volt mibe válogatni. Apám azonban másképp akarta. Elhatározta ugyanis, hogy gőzhajózási tisztte legyek, ez gyakorlatibb és hasznosabb. Kiképzésem céljából az óbudai hajógyárnál tartott hajózási tanfolyamhoz irattott be.

Délelőtt a hajógyár műhelyében gyakorlati teendők végzésére voltam beosztva, délután egy öreg hajóskapitány elméleti előadásait hallgattam.

Pesten laktam a „Kék szőlőház” címzett vendéglőben. Vacsora után a napilapokat vettem elő. Az időben csak német lapok jártak; javában folyt a háború, irták, hogy kergetik az osztrákokat, Kossuth akcióit fejt ki, légiót szervez.

Ennyi volt az egész, a cenzúra nem engedett meg többet, de ebből is érthettem eleget.

Boldog, ki ott lehet; mily dicső gondolat a haza felszabadításán közre működni. Tovább olvastam. Csak magam voltam a vendéglőben. Egyszerre egy mellékajton egy különös görnyedt púpos alak lépett be. Lapos nemez szipka volt a fején, nyaka körül csavart szij két végén egy üvegszékély lógott. Portékás házaló volt. Pesten az időben még ritkán jártak vendéglőkben házalni. Néhányszor óvatosan körülnézett, azután elém lépett. Finom angol tolkésem vannak ifjú uram! tessék venni öt huszas az ára, — kezdé a házaló. Alkudozni kezdtem,

Egy városnak a legszebb ékessége az égbe nyúló gyárképmény, melyre a nemzetnek gazdagsága és nagysága vagyon írva.

Semmise legyen számunkra jobb, szebb, előkelőbb, mint ami itthon termelt, itthon készült.

A modern államok terheinek biztos, erős alapját ma mindenütt a gazdag ipar képezi.

H I R E K.

Máté János

1836—1908.

A kötelesség teljesítés öntudata s minden nyilvános szereplés kerülése volt elve, feddhetlen papi élet és szinte közmondásos egyszerűség a jelleme.

Vácson született 1836. apr. 17 én, áldozópappá 1860. aug. 21. szenteltetett fel. Rövid pár hétig káplánkodott Szilágyon, majd a bécsi Auguszteum tagja lett, ahonnan 1862 ben, három szigorlat letétele után a püspöki hittanintézetbe, a bibliai tanulmányok tanszékére hivatott.

Negyven évet töltött e minőségben s az egyházmegye papjainak nagy többsége, a közepes életkorúak mondhatni mindannyian, tőle tanulták az alapvető ismereteket, tőle tanultak latinul is. Mert a nyolcz osztályt végzett ifjú latin készsége legtöbb esetben vajmi fogyatékos: Máté professzor aztán ha lehetett, jóakarattal szigorral faragott belőle embert, nem hagyván neki nyugtot, míg el nem sajátított annyit, amennyi a további tanulmányaihoz feltétlenül szükséges volt. Bajjal ment kezdetben, de áldhatja mind, aki keze alatt járt, a tapasztalt professzor emléket.

Az egyházi főhatóság elismerte a derék férfiú érdemeit, szegények ügyvédje, szentszéki tanácsos, később házasságvédő volt s a székesegyház tiszteletbeli kanonokja.

Betegsége régebb keletű volt. Először 12 év

két huszast ígértem. — Itt van, vigye el, még egy szép kötött erszény! is adok hozzá. Ezután zsebébe kotorázva, egy nemzeti szalaggal körülcavart papírsomagot vett elő. Itt van még valami, ezt olvassa el, — szólt a papírsomagot az asztalra téve, gyorsan eltűnt. A csomagot zsebre téve, szobámba mentem fel. Felbontottam! 50 példány proklamáció volt. Kossuth felhívása a magyar ifjakhoz.

„Magyarország függetlenségének kivívása a küszöbön áll. Az egyesült olasz-francia hadsereg a már kész magyar légióval szövetkezve fog megindulni a haza felszabadítására. Feltehat lelkes ifjai a hazának! Csatlakozzatok a légióhoz, eddig már 6000-en vannak együtt Genua, Asti és Aqvi olasz városokban, ha majd hozzátok érünk, jöjjetek!”

Vérem felpezsdült. Kossuth hív bennünket! Ne várjuk míg a légió hozzánk érkezik! Akármiképpen is kiszökők Olaszországba. Pénzem volt elég. De hogy és mely úton? Útlevelem nélkül az ország határáig sem érhetek. Útlevelet pedig abban a háborús időben nem adtak. Talán Törökországon át? De úgy se lehet... Valamit mást kell tenni.

Szobatársamat Bandit vártam meg. Megbeszéltük a dolgot. Együtt határoztunk. Besoroztatjuk magunkat osztrák katonáknak, ha majd az olasz harczterre visznek, átszökünk Kossuthhoz.

Atyámmal nem közöltem a tervemet, tudván, hogy semmiképp sem egyezik bele, csak legfiatalabb húgomnak, kit nagyon szerettem, mondtam el. Igyekezett lebeszélni, de kijelenttem, hogy a szent ügyért teszem s ha nem

előtt az iskolában, tanítás közben érte szélhűdés az életerős embert, majd hat év múlva ismét s most f. h. 14-én harmadszor. Az előbbiekből kiláboldt s övéinek gondos ápolása mellett megadással tűrte, lábaira gyöngye maradván, siralmas állapotát; de az utolsó teljesen uralomra került fölötté, eszméletét teljesen elvesztette, halálra vált.

A szentségek felvétele után f. h. 18 látogatta meg a nagybeteg Püspök atyánk s apostoli áldásban részesítette.

Lezárt szemekkel, szüntelen agonizálva feküdt, csak halála előtt pár percczel nyitotta fel szemét s körültekintvén, csakhamar végleg lehunyta azokat. Egy-két sóhajtás s elköltözött halhatatlan lelke.

Mult hétfőn délután 2 óraker kondult meg az öreg Roskoványi az érdemes férfiú elhunytá felett.

Elhunytáról a család gyászjelentést adott ki. Temetése a káptalan, valamint a központi és vidéki papság több tagja s szépszámú résztvevő közönség jelenlétében tegnap délután 5 óraker történt abból az egyszerű, remetének sem díszes udvari szobából, melynek közel 40 évig volt csendes lakója, az alsó temetőben levő családi sírboltba, az engesztelő szent mise áldozat pedig ma délelőtt 10 óraker volt a székesegyházban.

Emléke legyen áldott. R. i. p.

= **Főúri esküvő.** Báró Matll Ede cs. és kir. hadnagy, gróf Püspök urunk unokaöcscse, tegnap délben vezette oltárhoz jegyesét, Guggenberg Athanáz tábornok leányát Máriát, a püspöki palota kápolnájában. Az esketést megelőzőleg a kegyelmes Főpásztor gyönyörű intelmet intézett a jegyepárhoz, majd ünnepélyes szertartással egybeadta őket. Az esketést 15 teritékkel családias jellegű ebéd követte, melyen számos felköszöntő hangzott fel. Az új pár még délután Budapestre utazott.

lát többet, emlékezzék meg, hogy hazámért áldoztam magamat. Nehéz volt a válás! Szegény kis húgom keservesen zokogva egy se-lyemzsinorra kötött szentelt érmecskét akasztott a nyakamba, azután könnyezve búcsúztam el tőle.

Másnap én és Bandi a nyúlkaszárnyában a 32 ik ezredhez soroztattuk magunkat. Felöltöztettek s azonnal útnak indítottak Olaszország felé. Esküt nem tettünk, majd ha az ezredhez érkezünk, pótlólag teszszük le. Elszállításunkat egy harmadik kapitulációt szolgáló csehországi szekeres-örmesterre bízták. Az öreg cseh szigorúan ügyelt ránk. Mi már az út alatt megakartunk szökni, de ez lehetetlen volt.

Két heti hánya-vetés után Veronába érkezünk. Ezredünk Verona körül táborozott. Ott kellett volna, hogy a cseh örmester bennünket átadjon. A veronai transzportházban egy földimmel találkoztam. Ismertem otthonról, hogy becsületes fiú, ezzel közöltem tervünket. Ez ismerős volt Veronában, megígérte, hogy egy olaszt szerez, ki majd megszöktet, csak fizessük meg jól.

A francia és olasz hadak már akkor elfoglalták Lombardiát. Olaszország a Pó folyóig felszabadult. Csak oda kell érnünk, onnan már célhoz jutottunk. De hogy szökünk meg az örmestertől! Újra tervezgettünk. A földi harmincz huszast kért annak a bizonyos olasz- nak, ki majd elvezet bennünket a Póig. Merész vakmerő terv volt. Erre figyelmeztetett a földim! Életünket kockáztatjuk, mert ha útközben elfognak, menten főbe lőnek. Földim

= **Nász.** Dr. Zádor János, városunk polgármestere, múlt szombaton délelőtt lépett házasságra Mátay Ida öz. Szadovszky Lajosnéval. Az egyházi szertartás a püspöki palota kápolnájában történt, az esketést Püspök urunk öcc. végezte. Násznagyok Gossmann Ferencz apátkanonok és dr. Huber József nagybirtokos voltak. — Szalay Sándor mérnök szintén aznap esküdött örök hűséget Zsarnóczay Ilona tanítónőnek Karván. Boldogság kísérje frigyöket.

= **Tisztelgők.** Megyés Főpásztorunknál e hét folyamán a következők tiszteltek: Chobot Ferencz prépost plebános, Tost Barna tb. sztsz. ülnök, kassai czeremoniarius, Pálkás Antal esp. plebános, dr. Horváth Ádám O. S. B. theol. tanár, Fleischmann Béla plebános, Verdon Lajos újmisé.

= **Uj plebános.** Hanusz Zoltán püspökudvari szertartó dányi plebánossá nevezetett ki s javadalmát aug. 15-én foglalja el. Fogadja legőszintébb üdvözetünket.

= **A kapuczinus rend,** melynek városunk közelében, Besnyőn is van klastroma, most választott új tartományi főnököt. A tisztségre a szerzet meghatalmazott szavazó küldöttei Csák Endrét emelték, ki legutóbb Bécsben volt házfőnök és magyar hitszónok.

= **Hivatal-vizsgálat.** Az évi hivatali vizsgálatot Gullner Gyula főispán és Fazekas Ágost alispán múlt héten a szotgabirói hivatalban teljesítették. Tiszteletükre Ivánka Pál főbíró diszcedet adott.

= **Gyászír.** A kókai esperesi kerület papsága fájó szívvel tudatja, hogy főtisztelendő Varga József szentmártonkátai plebános és iskolaszéki elnök hosszas szenvedés után élte 46-ik, lelkipásztorokodása 8-ik és papságának 23-ik évében 1908. július hó 19-ik napján d. u. 1 órakor többszörösen megerősítve magát a haladók szentségeivel, békével szívében visszaadta halhatatlan lelkét mennyei Főpásztorának. A boldogult lelki üdvéért az engesztelő szent miseáldozat f. hó 21-én fog a Mindenhatóknak bemutatni a szentmártonkátai plé-

bánia templomban, hült porait pedig f. hó 21-ikén d. e. 9 órakor fogjuk visszaadni az anyaföld karjaiba. Nyugodjék békében!

= **Egyházmegyei hírek.** Varga József elhalálása folytán elárult szentmártonkátai plebánia adminisztrálását Vályán Lajos volt kiskünnfélegyházi káplánra bizta a Megyés főpásztor. Segédlekeszi minőségben áthelyeztetek: Csatóry Gusztáv Uriból Aszódra, innen Matkovics Sándor Csongrádra, innen ifj. Huszár László Kiskünnmajsára, Mikla Pál Szódról Uriba. Verdon Lajos újmisé Szódrre küldetett.

= **Balás püspök körlevele.** Sipeki Balás Lajos rozsnói püspök úr ömeltósága most tette közzé ezidei XI. és XII. számú körlevelét. — Az első körlevélből kiemelendők különösen a következő pontok: hódoló levél Öszentsége 50 éves papi jubileuma alkalmából s az arra küldött köszönet; három kongregációi határozat: egy az idegen egyházmegyei klerikus ifjakról, excardináciokról és felmentésekről, kettő pedig búcsúnyerhetésekről; egy kuriai döntvény, mely szerint a plebánia nevében álló ingatlanra elrendelt végrehajtás megtagadható; egy miniszteri leirat alapján a másvallásúak által által fizetett dologi párber megváltását rendezni óhajtja a Főpásztor; elrendeltetik, hogy a középiskolai tanulók számára a lelkészek készségesen adjanak bizonyítványt, vallási kötelemeik teljesítését illetőleg; a helységek új, hivatalosan megállapított nevei használandók az iskolai bizonyítványokon; Rauter Alajos halotti anyakönyvi kivonata kerestetik, ki 1898 körül valamelyik kórházban elhalálozott; végül személyi ügyek következnek. — A második körlevélben lelkigyakorlatokra hívja a Főpásztor papságát aug. 24-ikére a rozsnói szemináriumba; a kongrua segélyek nem utalványozhatók ki, mert az ügy most van tárgyalás alatt, a tanító fegyelmi jogának határa körvonaloztatik; ajánlatik Wahlner Béla dr. „Társadalomtudomány“ cz. könyve; végül felhivatnak a gömörkishont vármegyei iskolaigazgató lelkészek új javadalmi jegyzőkönyvek felvételére.

= **Személyi hírek.** Dr. Zádor János polgármester hitvesével pár heti időzésre Reichenhallba utazott. Távolléte alatt a polgármesteri teendőket dr. Franyo István tanácsos látja el. — Velzer Ferencz fegyintézeti gondnok az illavai fegyházhoz, viszont dr. Bach Béla illavai gondnok hasonló minőségben Vácra helyeztetett át. — Dr. Gálcsék György apátkanonok, dr. Rapcsák Imre urad. főorvos és neje múlt kedden Ischlből Máriaczellen keresztül visszaérkeztek.

= **Július 17.** Az 1849. évi váczi csatában elesett honvédek lelkiüdvéért évenként gyászmise szokott tartatni a Hétkápolnában; így történt ezidén is, múlt pénteken. Az ünnepélyes gyászmisét két kispap segédletével Bucsek István kanonok plebános végezte, az ipartársulati dalárda éneke mellett. Isteni szolgálat után a jelen voltak élőkön a város tisztviselőivel a honvédszoborhoz vonultak, kegyeletes emlékünnepeyre. A szobornál először is a Hymnuszt énekelte el az ipartársulat dalárda, majd Bánfi Gyula szavalata, Csányi László joghallgató tartalmas és tanulságos emlékbeszéde s Pölcz János szavalata következett. Az ünnepélyt a főnti dalárda a Szózat elzengésével zárta be. Minden szám remekül sikerült, csak a résztvevő közönség volt gyér, — feltűnően gyér.

= **Kegyesrendiek búcsúja.** Szent Annakor van évente a piaristák templomának búcsúnappja, mely ezúttal is, jövő vasárnap, szokott ünnepélyvel fog megtartatni.

= **Változások a piaristáknál.** Főgimnáziumunk tanári karában a kegyes-tanítórend főnöksége ezen változásokat eszközölte: Nemes Endre igazgatót áthelyezte Kolozsvárra igazgatónak, Bartha György dr. tanárt Budapestre, Friedreich Endre dr. tanárt Budapestre, Kontraszti Dezső tanárt Temesvárra, Horváth Károly dr. tanárt Rózsahegyre. Helyükbe Vácra jönnek: Schweighoffer János dr. Trencsénből igazgatónak, Madarász Pál Budapestről, Palásti Gyula Budapestről, Hatvani Ede Nagykárolyból, Szabó Mihály a

távozott. találkozás helyéül egy osztériát jelölt ki.

Szerencsénkre a cseh őrmester nem értett magyarul, és eképen beszélgetésünkből egy szót sem értett meg. Ezután még csak az maradt hátra, hogy az őrmester kezeiből kiszabaduljunk. Az öreg cseh gyaníthatott valamit, mert mindig a sarkunkban állott. Csselfogásra határoztuk el magunkat.

— Venczel bácsi — kezdém — mondja csak, mit szeretne enni, mivel szeretne jóllakni?

— Makarínóval, de igen sok parmezán-sajt legyen rajta — dörmögte az öreg.

— Hát a bort szereti-e? — folytattam.

— A bort is szeretem, de csak akkor, ha megihatom.

— Ma este egy osztériába szeretnék menni, hol jó parmezán sajtos makaróni lesz és jó bort mérnek.

— Magatokat nem eresztelek oda, én is ott akarok lenni, de majd kifizet?

Mi vállalkoztunk, van pénzünk elég.

Ez fogott, Esti hat óra után a kijelölt osztéria felé indultunk. A földi az olasz vezetővel a vendéglő előtt állott. Titkos jelekkel figyelmeztetett a vezetőre. Mi megértettük, aztán az őrmesterrel a vendéglőbe léptünk. A sajtos lyukas tészta ott párolgott az asztalon. Venczel bácsi ugyancsak hozzálátott a legutolsó szálíg kikanalazta a tálat.

Két bukálé (két pint) erős bort hoztattam. Meg se kottyant. Aztán még kettőt a harmadik bukálénél az őrmester elkezdett „kruz-

türközni“. Ez volt kedvencz káromkodása, azután egy cseh nótára gyűjtött, a negyedik bukálénál asztalra hajtva fejét elszenderedett.

Csak erre vártunk, felkaptuk a fogason lógó szijazatunkat és kiléptünk az ajtón. Venczel bácsit magára hagytuk. Tudtuk, hogy úgy se lesz más baja, minthogy visszaküldik Csehországba a rokkantak házába. Eleget törte magát a katonaságnál, hadd élvezze azután a jól kiérdemelt nyugalmat. Generális úgy sem lett volna belőle!

Vezetőnk az ajtó előtt várt ránk. A veronai várat megkerülve az Aréna felé járó útra vezetett. Itt az oldalfegyverünket árokba dobva, folytattuk utunkat.

Sötét felhők takarták az égboltozatot. csak olykor-olykor néhány másodpercze világitott ki a hold. Messziről a czirkáló dragonyosok sisakjai csillámlottak meg. Mi a hid alá bújunk s megvártuk míg a fejünk felett átvonult az őrjárat. Közben zivatar keletkezett. Villámok cikáztak, zuhogott a zápor. Kukoricza földeken, térdig érő poccsolyában, rizsföldes árkon át követtük vezetőnket, csak akkor álltunk meg egy pillanatra, ha villámlott, hogy tájékozhatassuk magunkat. Reggelre, hajnal előtt egy faluba értünk. Borzasztó éjszaka volt az! Minden pillanatban veszélyben voltunk, mert vagy a czirkáló járőrök akadtak volna ránk, vagy pedig a feneketlen mocsarak egyikébe süllyedve elpusztulunk.

A faluban a község házához vitt a vezetőnk. Itt szívesen fogadtak, biztosítván arról, hogy

osztrák csendőrök nincsenek a faluban, sem pedig áruló nincs köztük. Egyenruhánkat levetve olasz parasztruhába, munkásoknak öltöttünk át. Egy órai pihenés után több olasz paraszttal a mezőre mentünk, nehogy a faluban tévelygő osztrák katonák ránk akadjanak.

Este folytattuk az utat, egy új vezetőt adtak mellénk, Ennek 50 huszast ígértem, ha a Póig vezet. A Pó-folyón túl Lombardia fel volt már szabadítva, de az még öt mérföldnyire volt tőlünk. Az út nem volt oly fáradságos, mint a tegnapi, de épen oly veszélyes; minduntalan járőrökkel találkoztunk, ezeknek azonban nem tűnhettünk fel, mert munkásoknak voltunk öltözve. Még csak egy mérföldnyire voltunk a folyótól, amint egy tábori csendőr állított meg. Vezetőnk titokzatosan intett. A csendőr igazoló írást kért. Vezetőnk azzal felelt, hogy községi írást mutatott fel, melyben az állott, hogy az osztrák hadsereg részére küldött munkások vagyunk sánczárkok ásatására kiküldve. A zsandár elhitte, helynyugodott s tovább nyargalt.

Egy órai erőltetett gyalogolás után a folyó előtt állottunk.

A folyón túl az egyesített olasz-francia hadsereg, innen pedig a folyó mentén szakadatlan lánczolatokban az osztrák lovasság, gyalogság állott. Hogy jutunk majd itt át? Most is a vezetőnk leleményessége segített. A folyó közepén egy sziget állott, a sziget innenső részén lombos erdő által takarva, osztrák utászok gödröket ástak. Vezetőnk a folyó partjá-

Budapesti Kalazantinumból. — Városunk szülötteinek, egykori tanulóinak, illetve tanárainak sorában pedig a következő változásokat találjuk: Kolozsvárra helyeztetett *Divényi Gyula* Léváról Magyaróvárra, *Janny László* Rózsahegyről Kolozsvárra, *Kummergrüber Ernő* Temesvárról Nagykárolyba, *Récsei (Réger) Ede* házfőnök és plébánosnak Kolozsvárról, Temesvárra *Arendl Endre* Nagykárolyból, Rózsahegyre *Bán József* Budapestről, Temesvárra *Néder Ede* a kolozsvári Kalazantinumból.

= **Papszentelés.** A bécsi Pázmány-intézet azon növendékeit, kik az egyetemi IV. theol. tanfolyamot elvégezték, évek óta gr. Széchenyi Miklós győri püspök, az intézet egykori igazgatója, szokta felszentelni. Ezidén 10 magyar theologust szentelt fel, köztük a váci egyházmegyéből Verdon Lajost.

= **Nyugdíjazott tanítónő.** Mint értesülünk: a miniszteriumtól leérkezett a határozat, melynek értelmében Balás Gyuláné, sz. Potoczky Vilma tanítónő, betegsége miatt, saját kérelmére, nyugdíjba lép. A tanítói pályán 21 évet töltött s hivatott, mintaszerű tanító volt. A megüresedett állás betöltése iránt a római kath. Iskolaszék legközelebbi ülésén fogja a szükséges intézkedéseket megtenni.

= **Iskolaszéki ülés.** A váci róm. kath. iskolaszék f. hó 26-án délelőtt 10^{1/2} órakor a „Carolina” iskola dísztermében ülést tart. Tártyak: 1. Hivatalos jelentések. 2. Üresedésbe jött tanítónői állásra pályázat hirdetés. 3. Indítványok.

= **Nekrológ.** *Hübner János* czeplédi nyugalmazott igazgató tanító, f. h. 17-én 72 éves korában elhunyt. Disze volt a város tanítói testületének, melynek 40 éven át volt nagytevékenységű tagja. A czeplédi iskolaszék jegyzője s a kerületi tanító egyesület elnöke tisztjét sok éven át viselte. Buzgalommal és eredményesen működött mint gazda és író is. Nyugdíjazása alkalmából a laterani érdemkeresztet nyerte elismerésül ügybuzgó tevékenységének, melyért mindenek legőszintébb tiszteltét és becsülését bírta. Temetése egyetemes

ról egy csónakot kerített elő, abba parton heverő áásokat, csákányokat dobott; azzal odaállt az őrtálló osztrák katonához, ismét azt a községi levelet mutatta be, melybe az állott, hogy kirendelt sáncmunkások vagyunk, s a szigetre megyünk. A községi levélre duplaféjű sasos pecsét volt ütve, az (olasz községi pecsétéken osztrák uralom alatta kétféjű sas állott); az őrosszat nem gyanítva, szabadon eresztett s csak akkor vette észre a cselt, amikor a sziget orrát megkerülve, annak túloldalára fordulunk.

Egy lövés dördült el, utána még néhány. A golyók fejünk felett sivitottak. Tíz percnyi erőltetett evezés után a túlsó parton állottunk. Az olaszok nem lőttek ránk. Jól ismerték vezetőnket, ki két hét óta teljesített kémszolgálatot. Egy óra múlva Cremonában voltunk. A derék cremonaiak kitűnően fogadtak s pompásan vendégeltek meg. Két napi pihenés után a légió ügynököknek vezetése alatt útnak indultunk Asti felé. A magyar Kossuth légió már akkor szervezve volt 3000 légionárius Aquiban, 2000 Torinóban s 3000 Astiban volt elhelyezve. Bandi barátom és én mindketten az asti dandárhoz kerültünk.

Légióinkat egy ódon kolostorban szállásolták el. Napi foglalkozásunk a kolostor udvarán magyar vezényszó mellett négy óráig tartó gyakorlatból és a napi parancs kiadásából állott. A nap többi részét Asti vidékének bebarangolásával töltöttük el.

(Folytatjuk.)

részvét mellett ment végbe. — *Hirling János* állatorvos f. h. 20. án élte 70. évében elhunyt Hatvanban. Halálát nagy családja s kiterjedt rokonság gyászolja. Ny. b.

= **A sport egyesületnek.** A váci regatta, mely városunk hirnevét jelentékenyen emelte, lefolyásában látványos volt, sikereiben pedig ifjúságunkra dicső: bevételeivel nem egyenlíthette ki az ünnepély kiadásait s a társadalom nemes segélyéhez fordul. Gróf püspök urunk, az evezős verseny védnöke, e célra 500 koronát kegyeskedett adományozni.

= **Érettségi javító vizsgálatok.** Az érettségi javítóvizsgálatok a budapestvidéki tankerületre nézve *Kecskeméten* a kegyes-tanítóréndiek főgimnáziumában folyó évi szeptember hó 9-én és a következő napjain fognak megejteni. Akik tehát a júniusi érettségi vizsgálaton javító vizsgálatra utasítottak, azok jelentkezzenek a kellő időben dr. Tóth György kecskeméti főgimnáziumi igazgatónál.

= **A kínai császár beteg.** Pekingi hírek szerint a kínai császár több nap óta beteg. Eddig nem sikerült a betegség diagnózisát pontosan megállapítani, tekintve, hogy a császári palota mit sem akar tudni a modern orvosi tudományról. Az eddig kiszivárgott hírek szerint a császár dysenteriaiban szenved. A császárné útasítást adott a tartományi kormányzóknak, hogy küldjenek orvosokat Pekingbe.

= **Az istvántelki Clarisseum.** Többrendbeli hozzánk érkezett kérdezősködés folytán értesítjük a ftdő papságot, hogy az elemi iskola hat osztályába járó leánygyermek részére legjobban ajánlhatjuk az egyházmegyénkben ugyszólván egyedüli ilyenmü leánynevelő intézetet: az *istvántelki Clarisseumot Rákospalotán*, mely az Irgalmasnővérek vezetése alatt áll, a fővárostól vasúton és villamoson 15-25 perc alatt elérhető. A tanítás és nevelés az egyházmegyei főtanfelügyelőnek az ottani ideai vizsgákon tett nyilatkozata szerint kitűnő, az ellátás minden igényt kielégít, a levegő a nagy parkkal kerített intézetben pormentes és tiszta. A nevelési költségek mindezek dacára oly olcsók, hogy olcsóbb intézet, alig létezik. A ftdő papság a legjobb szolgálatot teszi az érdekelt szülőknek, ha egyházmegyénk ezen kiváló intézetét ismerteti s ajánlja. Megkeresésre programot szívesen küld az intézeti főnöknő.

= **Új leánynevelő-intézet.** A „Miaszonyunkról” nevezett iskolánék tanintézte Kiskunfélegyházán folyó évi szeptember 1-én megnyílik. Az intézet áll: 4 elemi, 4 polgári leányiskolából internátussal kapcsolatosan. A tanítónőképző 1909. szept. 1-én nyílik meg. Egészséges lakás, tágas termek, artézi vízvezeték, házi fürdő, modern berendezés, idegen nyelvek és zene oktatás. Prospektust megkeresésre küld: Zárdaigazgatóság, Kiskunfélegyháza.

= **Internátus elemi iskolai fiúk számára.** A „Kis-Svábhegy” tövén lévő „Szt.-József” finevelőintézetbe 6-10 éves fiúk vétetnek föl, havi 70 K-ért, melyért a növendék teljes ellátást és egyenruhát kap. — Prospektust szívesen küld az igazgatóság: Budapest, I. Istenhegyi-út 32.

= **A múzeumnak.** A múzeum elnöksége jelenti, hogy a legutóbbi kimutatás óta *Koch Imre* 2 drb. korhadtt ökörszarvat ajánlkozott az egyesületnek, amit a Rökus kápolna rácsos kerítésének alapozásakor lett. — Az egyesület ez úton is köszönetét fejezi ki a szíves adományért.

= **Háztartásban fontos mohai Ágnes-forrás.** Bővebbet a megjelent hirdetés.

= **A Serényi kastély égése.** Mult szombaton reggel 9 órakor Vácduka felett sűrű füstgomoly emelkedett, gr. Serényi János kastélya égett. A tűz a kastély keleti oldalán épített verendától mintegy 2 méter távolságban a tetőn ütött ki. Keletkezésének oka felől kétféle verzió kering. Egyik szerint a gróf saját villamos berendezése a hibás, s rövid zárlat okozta a veszedelmet, másik szerint vigyázatlanság. A tűz ugyanis a tetőzeten észleltetett, s a kitört tűz alatt merőleges irányban a kastélyt övező s annak falára felkúszó vadszőlő a földig ki volt égve. Habár ez a felőlről lehulló zsarátnoktól utólag eredhetett, nincs kizárva annak a lehetősége, hogy ez a vadszőlő gyuladt meg előbb valamely véletlenség folytán s a tűz innen kapaszkodott fel s a párkány hézagain át a padlásba hatolhatott. Előbbi ok ellen szól, hogy a villamos vezeték a tűz kitörése előtt már jó ideje nem működött, s ha működés közben be is áll a rövid zárlat, az a lámpák elalvása miatt azonnal észrevehető lett volna. Leégett a grófi kastély tetőzete, mely zsindeyből volt, itt-ott kisebb beégés is történt. A major, melynek fedélzete a repülő szilánkoktól szintén meggyulladt, megmentetett. Az oltásban részt vett a falu népén kívül a váci önkéntes tűzoltó testület Táuber parancsnoksága alatt 10 főből álló csapata egy mozdony fecskendővel és Rátót község fecskendője; Duka és Luczenbacher fecskendője nem volt használható. A kastély tetőzetének teljes pusztulása meg lett volna akadályozható, ha a váci tűzoltóság a tűz kitörésekor azonnal értesítést nyert volna, de mire ez odaérhetett, már az egész tető lángokban állott. Megnehezítette az oltást az ijedelem folytán támadt fejtelenség, pl. a parancsnok kérésére a berendezett vízvezeték csapját senki sem tudta megmutatni s midőn a parancsnok maga mégis megtalálta a közelben levő csapot, honnan a kerti öntöző segítségével a víz az égő tetőre kényelmesen felvezethető lett volna, a hozzá való kulcsot senki sem bírta előadni, hasznát tehát a tűzoltóság sem vehette. Az oltást megnehezítette az is, hogy a kút mintegy 250 méter távolságban van s a váciak, midőn ily nagy távolságból a vizet az égő tetőre nyomatták, valódi herkulési munkát végeztek. Különös, hogy ha a váciak nem hoznak vala létrákat is magukkal, a tetőre fel sem juthatnak, mert közelben létra nem volt felfedezhető. A tűz lokalizálása s hogy a kastély be nem égett, és hogy a drága butorzat el nem pusztult, legfőképpen a váci tűzoltóság érdeme. A kár mintegy 10-15 ezer korona, mely azonban biztosítás révén megtérül.

= **A t. szülők figyelmébe.** A nagyszüniidő alatt magánórákat ad, gymnásiumra avagy javító vizsgálatra előkészít *Sz. J.* tanító. Lakása Tabán-utca 18. sz.

= **A jégsekerey vége.** Ezt jósolja meg egy belga feltaláló, aki módot talált arra, hogyan lehet élelmiszereket jég nélkül, kémiai szerekkel a romlástól megóvni. Az élelmiszereket beleteszi egy légmentes kamrába, ahol egy ott elhelyezett pasztillából gőzök fejlődnek melyek vékony réteggel vonják be az élelmiszerek felületét. Ha aztán az élelmiszerek ki kerülnek a kamrából, az a réteg megóvja őket a romlástól. Főzésnél, vagy sütésnél ez a réteg eltűnik aztán. Különösen húst, vaját és tejet lehet ilyenformán konzerválni.

= **Barna Lukács meghalt.** Egy hírhedt rablógyilkos haláláról értesítenek. Az illavai fegyházban meghalt *Barna Lukács*. Óriási bünlajstroma volt ennek az örökös fogásra ítélt embernek. 1904. évi január 5-ikén *Oldh-Simkó* István sokszor büntetett fegyház-

viselt ember biztatására társával, *Bóné Ferenczcel* együtt fölkeresztett a Rétság és Vác között közlekedő postakocsira, amelyen *Czillik József* kocsis és *Sunter János* iparos ült. A haramiák mind a kettőt meggyilkolták és a postát kirabolták. Másfél év múlva a zentai csendőrök elfogták Barna Lukács szabadkai kovácsmestert, aki nemcsak azokat az gaz útonállásokat és gyilkosságokat ismerte be, melyeket a Bácskában elkövetett, hanem megvallotta azt is, hogy része volt a rétsági postarablásban is. A pestvidéki esküdtbíróóság ezelőtt egy esztendővel több hétig tárgyalta a rétsági haramiák dolgát. Barna Lukácsot, aki a vizsgálóbíró előtt is töredelmesen vallott, annyira megfélemlítette egy a börtönbe csempészett levél, mely akasztófát ígért neki, hogy letagadott mindent, még azt is, hogy ő volt az, aki a csendőröknek megmutatta azt a helyet, ahol gyilkos szerszámai rejtegette. Az esküdtbíróóság *Bóné Ferenczet* és *Barna Lukácsot* életfogytig tartó fegyházra, *Oláh Simkót* 10 esztendőre ítélte. Miután ezt az ítéletet a Kuria is jóváhagyta, ez évi május 26 án Barnát a pestvidéki törvényszék börtönéből Illavára vitték, ahol a minap meghalt.

== **Megszökött örült.** Pár nap előtt híre ment a lapokban, hogy *Drahos István* közveszélyes örült a lipótmezei tébolydából megszökött s valószínűleg a főváros közelében bujkál. A nevezett vasárnap mult egy hete városunkba rándult s itt a Constantin téren, a siketnémák intézete előtt revolveréből egyszerre csak lövöldözni kezdett. Nem tett kárt senkiben, a városbázáról átsietett rendőrök csakhamar elfogták a szerencsétlent s visszaliferálták a tébolydába.

== **Bírálat a „Váci Könyvről.”** A Franklin-Társulat kiadásában megjelenő „Képes Folyóirat” ez évi 14-ik füzetének 127-ik lapján az Irodalom és Művészet rovatban a múzeum-egyesület ez idei tagilletményéről a következő ismertető olvassuk: *Váci Könyv.* — Dr. *Tragor Ignác* a váci múzeum-egyesület buzgó elnöke ily címmel adta ki az egyesület évkönyvét. A terjedelemre is tekintélyes könyv tartalmával, kiállításával egyaránt kiválik az eféle évkönyvek sorából. Csupa váci vonatkozású dolgok vannak benne: képek és cikkek. Egy sereg történelmi cikkben régibb és újabb nevezetes íróknak Vácra vonatkozó közleményei vannak. *Heltai Gáspár*, *Salamon Ferencz*, *Pauler Gyula*, *Fraknoi Vilmos*, *Nagy Iván* és báró *Podmaniczky Frigyes* szerepelnek ez írók között. — *Tragor Ignác* pedig két cikket is irt bele: egyet a csodaszarvas mondájának eredetéről, egyet pedig „*Boldog Vác remeté*”-ről, kinek képét is közli egy a lengyel censtochovai kolostorban levő festmény után. A szépirodalmi részben találjuk *Petőfi „Anyám tyúkja”* című költeményének facsimiljét, amely bizonyítja, hogy a nagy költő csakugyan Vácson irta e művét; továbbá *Jókai* és *Rákosi Viktor* egy-egy elbeszélését a szabadságharczából, melyek színhelye Vác s több más, részint váci vonatkozású, részint váci íróktól származó közleményt, köztük *Csik-Volecz Sándor* jóízű emlékezéseit a tuniszi bey szolgálatában töltött idejére. Az egyesület hivatalos kiadványai fejezik be az érdekes évkönyvet. Nagyon is hasznos az olyan lokálpatriotizmus, amelyet dr. *Tragor* és munkatársai árulnak el s amely nem a rideg elzárkózottságban nyilvánul, hanem a szülőföld multjának felkutatásában, jelen kulturájának művelésében.

== **Hirdetményi kivonat.** Az őszi katonai gyakorlatok alatti összpontosítás idejére szükséges *kenyér*, *zab* és *széna* szállítás útján leendő biztosítása céljából az alább fel-

sorolt napokon és állomásokon, kizárólag írásbeli ajánlatok alapján ajánlati versenytárgyalás fog tartatni, és pedig: július 30 Ógyallán Ógyalla, Szent-Péter és Hettény állomás számára aug. 24—30 időre, naponkinti 1600 adag kenyér, 28 adag zab és 28 a. széna, — jul. 29. Magyar-Szölgvényben ezen és Kőbölkút s Kékitő pusztá állomások számára aug. 23—30 időre, naponkinti 1500 a. kenyér, 37 a. zab és 37 a. széna, — jul. 28. Szalkán Ipoly-Pásztó és Szalka állomások számára aug. 24—30 időre, naponk. 1500 a. kenyér, 38 a. zab és 38 a. széna, — jul. 28. Nagy-Igmádon ezen és Kisbér állomások részére aug. 31 — szept. 1. időre, naponkinti 4090 a. kenyér, 485 a. zab és 520 a. széna, — jul. 27. Bánhidán ezen, Alsógalla és Dorog állomások részére, — végül Kisbéren jul. 29. ezen, Szend, F. Galla, Vértessomló, Mór és Aka állomás számára szept. 2—9 időre, 7360 a. kenyér, 860 a. 930 a. széna lesz szállítandó. Részletesebb tájékozás a kibocsájtott hirdetésekben s a szállítási feltételek füzetéből nyerhető, melyek betekinthetők a pozsonyi IV. honvédkerületi hadbiztoságnál és a megnevezett állomásokon, a füzet pedig a pozsonyi hadbiztoságnál díjmentesen megszerezhető.

== **Az éhes zeneszerző.** Händel a világhírű zeneszerző igen nagyétkű ember volt, amit ismert óriási testalkata mellett nem is lehet csodálni. Egy alkalommal belépett egy londoni vendéglőbe és ebédet rendelt három ember számára. Sokáig kellett várakoznia s végre is megkerdezte, hogy miért nem hozzák az ételt:

— Várjuk a társaságot — volt a válasz.

— Akkor hát csak szaporán, ide azzal a három terítéssel, — kiáltott fel Händel — mert ez a társaság én vagyok!

== **A Horgony Pain Expeller** [*Richters Linimentum Capsici comp.*] igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 36 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csúznál stb.-nél a Horgony Pain-Expeller való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő; sőt járványkórnál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altest Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerré jó eredménnyel használtatott az influenza ellen is, és 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona árban a legtöbb gyógyszerárban kapható, de bevásárlás alkalmával mindig határozottan: „*Richter-féle Horgony-Pain-Expeller*” vagy „*Richter-féle Horgony-Liniment*”-et tessék kérni és a „*Horgony*” védjegyre figyelni kell.

NESTLÉ

GYERMEKLIJTJE
csecsemők lábbadozók
gyomorhajosok részére

A LEGJOBB ALPESI TEJET TARTALMAZZA
Egy doboz ára 1 kor. 80 fill. kapható minden gyógyszerárban
és drogeriában, ugyanott ismertető iratok ingyen.

Irodalom.

A rom. kath. egyházi Szerktartások tankönyve, kétféle kiadásban jelent meg, egyik a gimnáziumok és polgári iskolák, másik az elemi iskolák számára. Az előbbi 72 oldal, ára kötve 60 fillér, az utóbbi 32 oldal, ára füzve 30 fillér. Megrendelhető Vácson, *Bucsek István* plebános címén.

Az **Örökimádás** című katalikus folyóirat melyet *Makay Lajos* szerkeszt nagybuzgalmú ügyszeretettel, június és júliusi füzete rendkívüli dús tartalommal jelent meg, melyből különösen kiemelendők a következő cikkek: A *júliusi* füzetből: Magyar kiállítás a Vatikánban. — *Mészáros Aladár*: A Szentlélek munkája. — E. A.: I. *Ferencz József* és a Habsburgok. — J. M.: Szentmise a katakombákban. Hogyan áldoztak az öskeresztények? — Kis történetek. — *Reviczky Aladár* C. M.: Szent Paszkál életrajza. — Szentségtörések a szent német római birodalomban. — *Timár Kálmán*: Az „*Anima Chriti*” szerzősége. — *Prohászka Ottokár*: Urnapja. — Urnapi körmenet Madridban. — Jubileumi Közlöny. — A *júliusi* füzetből pedig: H. L. A rózsák ünnepe Konstantinápolyban. Urnapja keleten. — H. L.: Templomaink a török birodalomban. — M. L.: Egy zsidó zongoraművész megtérése. — M. L.: A konstantinápolyi Hagia Sophia félbemaradt szentmiséje. — *Boldog Magdolna Zsófia* és az Oltáriszentség. — E. A.: Szenttéavatási mise a szent Péter-bazilikában. — A—ny: Az érsekújvári eucharisztikus értekezéslet. — R—ch F—cz: Mise a tornateremben. Levél a szerkesztőhöz. — *Nagy Hunyad* példája. — Az Oltáriszentséghez, ifjak! — Imádság a mindennapi szentáldozás elterjedéseért. — A new-yorki székesegyház. — Vatikáni kiállítók névsora. — Magyarország és a nagyvilág. — Egyesületi élet. — Központi tudósító. — E valóban életrevaló folyóirat a Központi Oltáregyesület (Budapest, IX. ker., Üllői út 75.) kiadásában jelenik meg s előfizetési ára egy évre csak 3 korona. Ajánljuk t. előfizetőink pártfogásába.

Irodalmi Értesítő. Irodalmi szeton idején kívül, de nagyjelentőségű pedagógiai esemény közvetlen nyomában jelent meg az idén a Franklin-Társulat időszakos közlönye, az *Irodalmi Értesítő*. A lap teljes anyaga ugyanis az új polgári leányiskolai tanterv ismertetésének van szentelve. Vezető cikke széles alapon elemzi és tárgyalja az új tantervet; az új tanterv szellemében készült s átdolgozott tankönyveket pedig — melyek jobbára a Franklin-Társulat-nál s a *Lampel R.*-féle könyvkiadó hivatalban jelentek meg — szakavatott pedagógusok bírálati ismertetik meg a tanfériakkal. Okosan s lelkesen megirt cikk csinál propagandát az iskolai könyvtárak és vizsgai jutalomkönyvek, általában „a gyermekeknek való könyv” mellett s arcképpel díszített közleményben mutatja be a lap az új tanterv megalkotóját, a közoktatásügy legfőbb őret: *Apponyi Albert* grótot. A kiadó az érdeklődőknek kívánatra ingyen küldi meg a tartalmas ujságot.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. J. Issaszeg, T. J. Félegyháza, T. I. Lajosmizse, f. év végéig. — **Z. L. Halvan, K. J. Tszele** jul. 1-ig rendben. Szép tisztelet.

K. 119. Azt a hirt szives tollából vártuk volna. Nem szabad a külső munkatársaknak szórakozottaknak lenni, még szünidőben sem. Ha hírünk hiányos, nem mi vagyunk az oka. Egyébként hó üdv.

H. I. Mély köszönet a küldeményért, legközelebb jön és b. levele szerint fogunk intézkedni. Tisztelet.

— **K.** Köszönet a szives értesítésért, amint tetszik látni, felhasználtuk. Tisztelet.

V. Bpest. A két versike eléggé gördülékeny, de nagyon erotikus. Ezelőtt pár évtizeddel, ilyesféle népdaloktól visszhangott a táj s berek, — de azóta hőmpolyogve, Duna-Tiszán sok viz folyt le: s emberré lett sok gyerek!

Fénix Aszód. Hogy azelőtt, amikor a tükör még nem volt feltalálva, hogyan fésülködtek, hát azt bizony érdekelne tudni. Hogy egy dézsa vízbe néztek bele, az alig hihető, oda csak a holdvilág szokott benézni, az pedig nem fésülködik. Legvalószínűbb, hogy egymást fésülték s ez lehetett ennek a művészetnek ősrégi formája, mely maig sem avult el teljesen. A legrégebb fésűk feltétlenül bizonyosan **ötágúak** voltak s ezeket más czélokra is használták.

Lutris Vác. Sorsjegyekért, melyeket az ember nem hozatott, fizetni nem köteles, azt semmiféle bíróság meg nem ítéli. Ha eldobta, nem baj; ha megtartotta és netalán kihúzták akkor is értéktelenek s nem kap értök semmit, mert a ki nem fizetett sorsjegyek elveszetteknek tekintetnek. Azok visszaküldése tisztán politesse, vagyis udvariasság, de nem kötelező, jogi kezmenye nincs.

Pitypáng. Helyben. Hogy a vendéglőkben és kávéházakban ne férfiak, hanem nők szolgáljanak fel, vagyis hogy pinczerek helyett pinczérnők alkalmaztassanak az egész vonalon: oly kérdés, mely döntés előtt sok fejtörést fog okozni a döntő köröknek, döntés után pedig sok fejfájást. Igaz, hogy a pinczerekkel sok a baj, de lenne bizonyára a pinczérnőkkel is. Aztán más, higienikus és morális szempontból is komolyan mérlegelendő a dolog. De meg társadalmi berendezésünket is talán mégsem lenne czélszerű odáig módosítani, hogy mint valaki mondta, ma holnap a férfiak ringassanak. A terv sokaknak tetszik, de tessék figyelembe venni azt is, hogy sok tetszetős terv merült már fel, de hogy sok tetszetős terv is intézkedés már hétfőn csütörtököt mondott.

Hátrálékos előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy tartozásaikat lapunk kiadó hivatalánál mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

Nyílttér.

Menyasszony - selyem

85 krtól 11 frt 35 krig méterenkint minden színben. Bér- és már vámmentesen házhoz szállítva. Dís mintaválaszték pósta-fordultával.

Henneberg selyemgyára, Zürich.

H I R D E T É S E K.

Tisztasága **30.000** koronával szavatolatik.

A konyhában és házban

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schiebt szarvasszappanával

tisztítsunk. Ez szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondosság szükségeltetik.

Földesurak figyelmébe!

A „Debreczeni gazdasági üzemi Iroda“

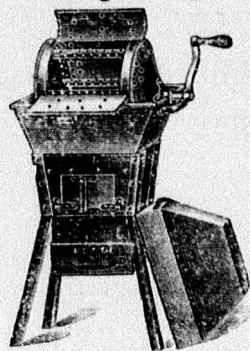
Magyarország területén bárhol igen jutányos feltételek mellett elvállal: gazdasági üzemtervek reális alapokra fektetett kidolgozását, gazdaságok berendezését, felügyeletét és ellenőrzését, számvitel berendezését és ennek rendszeres vezetését; becsléseket és leltározásokat; eljár mindenemű gazdasági ügyekben; elfogad megrendelést minden időben és minden korú és nemű prima pirostarka vasmegyei tájfajta marha szállítására.

Megbízások egyes esetekre vagy éves alapon eszközölhetők.

Ajánlattal szolgál: **Kuczky Emil** v. urad. főtit. gazdasági üzemi irodája

Debreczen, Garay-utca 15.

Teljes gőzű mosógép

jótétemény minden háztartásban. Ragyogó fehér mosást végez, a ruhák legnagyobb kímélése és nagy megtakarítás mellett, munkában, tüzelő anyagban, időben és pénzben több, mint 75% megtakarítás. A használhatóság különfélesége és a szerkezet tökéletessége verseny nélkül való. Minden gépet szívesen próbára adok.

A jelenkor legjobb **kémény-toldója** a John-féle szabadalmazott kémény-toldó. Biztos eszköz a füst alkalmatlankodása ellen lakásokban és konyhákban. Állandó zajtalan járat! Mint szellőztető kitűnően alkalmazható.

Kapható úgy ez, mint a teljes gőzű mosógép, ruhafacsaró és ruha-mángorló **Tragor Károly** vaskereskedésében, Vácson.

AZ 1775. ÉVTŐL FENNÁLLÓ S 25 ÉV ÓTA

MAYER SÁNDOR-FÉLE KÖNYVNYOMDA

VÁCZON, KOSSUTH-UTCZA,

AMELY A LEGMODERNEBB STILBEN VAN BERENDEZVE, AJÁNlja MAGÁT A MÉLYEN TISZTELT VÁCZ ÉS VIDÉKE KÖZÖNSÉGÉNEK.

KÉSZIT BÁRMILYNEMŰ NYOMTATVÁNYOKAT, UGYMINT: **MUVEKET, TABELLÁKAT, MEGHIVÓKAT TÁNCZMULATSÁGOKRA, ELJEGYZÉSEKRE ÉS ESKÜVŐKRE, TOVÁBBÁ GYÁSZJELENTÉSEKET ÉS NÉVJEGYEKET A LEGPONTOSABB KISZOLGÁLÁS MELLETT ÉS A LEGOLCSÓBB ÁRAKON.**

DÚSAN FELSZERELT

KÖNYV-, PAPIR- ÉS RAJZSZER-KERESKEDÉSÉT

AJÁNlja A MÉLYEN TISZTELT KÖZÖNSÉG BECSÉS FIGYELMÉBE.

A VACZI HENGERMALOM RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

lisztárai 50 kilogrammonként:

Buzafőlemény: Asztali dara A B szám 19 K 30 fill. — Asztali dara C szám 19 K 10 fill. — Királyliszt 0 sz. 19 K 10 fill. — Lángliszt 1. sz. 18 K 80 fill. — Elsőrendű zsemlyeliszt 2. sz. 18 K 50 fill. — Zsemlyeliszt 3. sz. 18 K 30 fill. — Elsőrendű kenyérliszt 4. sz. 18 K 10 fill. — Középkenyérliszt 5. sz. 17 K 70 fill. — Kenyérliszt 6. sz. 17 K 30 fill. — Barnakenyérliszt 7. sz. 16 K 30 fill. 7¹/₂ sz. 14 K 30 fill. — 7³/₄ sz. 11 K 50 fill. — Takarmányliszt 8. sz. 08 K 50 fill. — Korpa finom F sz. 06 K 60 fill. — Korpa gőromba G. sz. 06 K 60 fill. — Ocsu 07 K 50 fill.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótlék

egy régióknak bizonyult házi szer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közhívnél, oszónál és meghűléseknel, bedörzsöléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.- és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerára az „Arany oroslánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

CLAYTON & SHUTTLEWORTHTM
Budapest, Váci-körút 68,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcseplőgépek,

szalmaka, alozók, járgány cseplőgépek, lóhera-cseplők, tisztító-rosták, konkolyozók, karzáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet J. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukortozó-morzsológok, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Mit igyunk?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvoszer.

Minden külföldit fölülmúl hazánk természetes szénsavas vizek királya:

A MOHAI ÁGNES-FORRÁS

Milleniumi nagy éremmel kitüntetve. Kitűnő asztali-, bor- és gyógyvíz, a gyomor-

égést rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomorbetegségeknél.

Mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyóknál fogva kitűnő szere a legkülönfélébb **gyomor-, légső- és húgyszervi betegségeknél**. Azért tehát

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha gyomor-, bél- és légsőhuruttól szabadulni akarunk.

Dr. Kéty.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.

Dr. Gebhardt.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.

Dr. Kövér.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha májbetegségektől és sárgaságtól szabadulni akarunk.

Dr. Glass.

Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbban adja, hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse.

Kedvelt borvíz.

Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Kedvelt borvíz.

Olcsóbb a szódavíznél!

Főraktár: **Torday Jenő** úrnál